

# *På toppen i Österrike*

Skidturer i kritvit pudersnö på morgonen. Så en läcker lunch i en solig backe.  
En simtur i varma källor får runda av dagen, på något av de berömda spahotellen.  
Följ med till Österrikes bästa alporter!

AV CENNETH SPARBY FOTO FELIX OPPENHEIM



"HUR SKULLE DET PASSA MED ETT LITET CITAT HÄR."

BILDTEXT dagar och kvällar är vikta för kulturella aktivite zlkmcms.

## På toppen i Österrike

# ”EFTERMIDDAGAR OCH KVÄLLAR ÄR VIKTA FÖR KULTURELLA AKTIVITETER, MED BAD, VIN OCH GASTRONOMI I FOKUS.”

### SKI AMADÉ – ETT MAFFIGT SKIDSYSTEM

Ski Amadé är Österrikes mest omfattande skidområde. Liftkortet (1600 kr för sex dagar under högsäsong) ger tillgång till drygt 86 mil pist i Salzburger Sportwelt, Schladming-Dachstein Tauern, Gastein, Hochkönigs Winterreich och Grossarlal. Med liftarna når du som högst 2 700 meter över havet och här finns fin åkning för carvingälskare, snowboardåkare, barnfamiljer och off pistfantaster. Det är möjligt att ”skidluffa” mellan orterna, från Bad Gastein till Schladming. Dock får man ta skidbuss eller taxi kortare sträckor under färden genom det närmare tio mil breda systemet. Väl värt resan! Längs färden finns flera bra spahotell och badanläggningar.

### ÖSTERRIKES MYSIGASTE SKIDORTER

#### Bad Gastein

Av skidorterna i systemet är Bad Gastein den populäraste. Den mesta skidåkningen sker nära nationalparken Hohe Tauern, högt över trädgränsen. De heta källorna gör också Bad Gastein till en kurort av högsta rang. Flera av de pampiga sekelskifteshotellen erbjuder kurbad och spabehandlingar. Det går också att pröva på ett tre timmars besök i Gasteiner Heilstollen. Här är det radonterapi som gäller, där man färdas i enbart baddräkt in i de svavelosande grottsystemen. Ädelgasen radon anses särskilt läkande om man har Bechterews sjukdom, artros, reumatism och kronisk bronkit. En hel kur tar ett par veckor, med en behandling om dagen. Få orter kan uppvisa en liknande arkitektur som Bad Gastein. Flertalet av hotellpalatsen byggdes mellan 1850–1930 av den berömde italienske byggmästaren Angelo Comini och uppvisar enastående exempel på nyklassicism och jugend. STS Alpresor har sitt centrum på hotel Salzburger Hof - en nyrenoverad anrik byggnad, med god känsla och atmosfär.

www.badgastein.at

www.felsentherme.com

Boende med spa:

www.salzburgerhof.com

www.gasteiner-heilstollen.com

**SAKTA, SAKTA GLIDER JAG NER** i den lilla utepoolen på Felsentherme i Bad Gastein. Efter en klart mjölksyrebildande dag i pisterna, med mängder av nysnö, är detta helt sagolikt. Djupt nersjunken i hetvattnet, med snöflingor stora som lappvantar dansande i luften, njuter jag av stillheten.

För vi är inte många som vistas i den lite mer lyxiga spaavdelningen denna fredagseftermiddag i slutet av januari. Jag är i Österrike tillsammans med några vänner för att under en vecka färdas genom skidsystemet Ski Amadé, med Bad Gastein som utgångspunkt och Schladming som slutmål. Alpin utförsäkning, längd och snöskor är hjälpmedlen. Eftermiddagar och kvällar är vikta för kulturella aktiviteter, med bad, vin och gastronomi i fokus. För den här delen av Österrike har både en genuin spa- och mattradition.

Några timmar efter att flyget landat i Salzburg har vi hunnit både checka in på det anrika jugendhotellet Salzburger Hof, hämtat hyrskidor och äntrat de svindlande snörika pisterna.

Bad Gastein i Gasteinerdalen är den i särklass populäraste skidorten i Österrike. Få orter har så fina förutsättningar; skidåkning upp till 2 700 meter över havet, med en imponerande fallhöjd på 1 500 meter och med drygt en timmes bussfärd från flygplatsen. De varma källorna gör dessutom byn till en av de riktigt genuina spaorterna i Europa.

Felsentherme, med flera tempererade utomhuspooler och vattenfall, får det välgörande vattnet direkt från varma, underjordiska källor. Vi njuter i timmar av pooler, bastuvarianter och vila i fåtöljer framför panoramafönstren ut mot bergen. Sent om aftonen njuter vi av en gourmetmiddag på Salzburger Hof med förrättsbuffé, grillad hälleflundra med skaldjursrisotto och ett läckert dessertbord.

Vi är tidigt uppe nästa morgon. Bad Gastein är rena rama julkortsidyllen när vi vandrar den korta biten till bergbanan som tar oss upp på den drygt 2 000 meter höga Stubnerkogel.

Hela landskapet är inbäddat i ett vitt, tjockt och fluffigt täcke. Det är fortfarande snö i luften, men hyfsad sikt, när vi kvarten senare står på toppen och blickar ut över skidområdet.

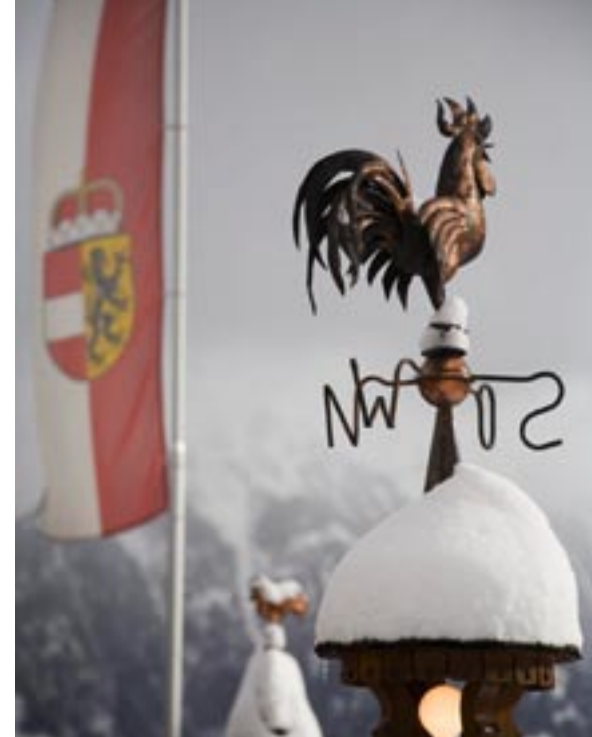
Vi får några riktigt fina åk i lössnön lite vid sidan av pisterna ner mot Angertal, innan vi tar oss vidare upp mot Schlossalm för att sedan åka en närmare sex kilometer lång röd pist ner till Bad Hofgastein.

Det riktigt bränner i lären så det känns helt rätt att vila stunden senare med lite varm choklad i en av ”hytterna” i området. Elden sprakar i den murade öppna spisen och det är gott att ta igen sig en stund i värmen. En äldre österrikisk herre med stort skägg, tyrolerhatt och en halvlitersejdel med skummande öl i näven, tipsar oss om att äta lunch på Jungerstube, nedanför Stubnerkogels topp.

– Där kan ni verkligen njuta av riktigt god skidåkarkost. Och deras fruktbrännvin hör till det bästa i dalen, säger han och skrattar.

Ett par timmar senare lyckas vi tränga oss in och ta plats vid ett bord in i den fullsatta fäboden. Det riktigt ångar av svettiga kroppar och fuktiga skidkläder. Men elden i öppna spisen gör sitt bästa för att skingra fukten, som skapar imma på fönstren ut mot dalen.

På Jungerstube är det familjen Röck som både lagar och serverar maten. Erhard senior och junior, samt mamma Loisia bjuder på varmrökt forell, het gulasch- →



BILDTEXT stein i Grand Hotel de l'Europé. Här finns en klar James Bondatmosfär, även om det är glest med besökare denna afton.

Ny dag och buss till Dorfgastein längre ner i dalen. Hotellpersonalen har grejat så att vi får våra väskor transporterade till nästa logi i Grossarl, så vi bär endast på varsin minirygga med det nödvändigaste.

I dag flödar solen från en klarblå himmel och det är i stort sett vindstilla. I Dorfgastein tar vi oss raskt upp på högre höjder, upp på Kreuzkogel. Vi lyckas finna några löpor med snudd på pudersnö och dansar oss ner i mjuka svängar. Jag lyckas också med några riktigt goda vurpor som gör av arl, så vi bär endast på varsin minirygga med det nödvändigaste.

I dag flödar solen från en klarblå himmel och det är i stort sett vindstilla. I Dorfgastein tar vi oss raskt upp på högre höjder, upp på Kreuzkogel. Vi lyckas finna några löpor med snudd på pudersnö och dansar oss ner i mjuka svängar.





BILDTEXT dagar och kvällar  
är vikta för kulturella aktivitet zikmcms.

## På toppen i Österrike

# ”VI LYCKAS FINNA NÅGRA LÖPOR MED SNUDD PÅ PUDERSNÖ OCH DANSAR OSS NER I MJUKA SVÄNGAR.”

soppa samt ”huttenjaus’n” – skink- och ostbricka med färska grönsaker och grovt rågbröd. Till det dricker vi skummande veteöl.

– Vi gör allt själv, berättar Erhard junior, som är högröd i ansiktet efter att ha hastat mellan kök och serveringsbord sedan tio i morse.

– Allt kött, från kalv, gris och lamm, levererar en kusin, som har en bondgård i närheten. Korvarna är från slaktaren i Bad Hofgastein, ostarna från några andra gårdar i dalgången.

Och det mesta av snapsen kryddar vi med både aprikos, plommon och hasselnöt.

Efter nybakad apfelstrudel och kaffe kommer sedan Erhard in med varsin glas Himberli. En hallonsnaps som han är mäktigt stolt över. Den är som en dessert i sig, med alla klarröda bär som vilar i den simmiga spriten. En perfekt matsmältare, konstaterar vi förnöjt.

Det blir ännu en spakväll i Badgastein, den här gången på hotellet med både ångbastu, massage och bubbelpool. Det heta källvattnet är rikt på både mineraler och radon, vilket gör det särskilt nyttigt för kroppen, berättar kvinnan som ger mig massage.

Middagen tar sin goda tid och vi vågar oss till och med på ett österrikiskt rödvin till hjortfilén. ”Bad Gastein by night” i lätt snöfall blir en god avslutning. De pampiga gamla jugendhotellen minner om den svunna storhetsepoken då dätidens jet set bestående av ärkeherter och hertiginnor drog hit i stora skaror för att festa om med kaiser Joseph Wilhelm i spetsen. Och visst är det häftigt att glida in på anrika Casino Bad Gastein i Grand Hotel de l’Europe. Här finns en klar James Bondatmosfär, även om det är gles med besökare denna afton.

Ny dag och buss till Dorfgastein längre ner i dalen. Hotellpersonalen har grejat så att vi får våra väskor transporterade till nästa logi i Grossarl, så vi bär endast på varsin minirygga med det nödvändigaste.

I dag flödar solen från en klarblå himmel och det är i stort sett vindstilla. I Dorfgastein tar vi oss raskt upp på högre höjder, upp på Kreuzkogel. Vi lyckas finna några löpor med snudd på pudersnö och dansar oss ner i mjuka svängar. Jag lyckas också med några riktigt goda vurpor som gör äventyret ännu roligare. Pisterna ner mot Grossarl är blå-röda och passar perfekt för långa carvingsvängar.

Det blir förstas lunch utomhus i solen med frankfurter wurst, sauerkraut och radler – hälften öl och hälften fruktsoda.

Vi har förbokat logi på Alte Post, ett familjeägt hotell i en av byns äldsta byggnader. Huset, som en gång var poststation, är från tidigt 1700-tal. Kontrasten mot Bad Gastein är slående. Här är det intim bytorgskänsla som gäller. Gamla trähus med spröjsade fönster och blomsterlådor, små butiker och ”Grüss gott” när man möts på gatan.

På hotel Edelweiss, på andra sidan älven som rinner genom byn, finns en nybyggd spaavdelning med nyskapande design. Vi testar biosauna, aromaångbastu, kneipp-bad och en särskild fuktgrotta med smått surrealistisk belysning. Höjdpunkten är en äkta finsk bastu i stocktimrad stuga ute på taket, där man lätt kan rulla sig i nysnön mellan sittningarna på laven.

I baren på Alte Post träffar vi norske stamgästen Steiner, som varit här i stort sett varje år sedan 1970-talet.

– Tyvärr vred jag till knäet i går, så det blir ingen mer skidåkning för mig den här veckan. Men å andra sidan lider jag inte speciellt av att bara vara och →

### Dorfgastein/Grossarl

Dorfgastein bildar i norr porten till Gasteinerdalen. Byn har flera år i rad valts till landets bästa skidort av ORF, det österrikiska TV-bolaget. Skidåkning i det stora liftsystemet Dorfgastein/Grossarl är varierad och snösäker. Dorfgasteins skidsystem är sammanbyggt med grannaldalen Grossarl. Utmärkande är avsaknaden av transportsträckor. Området består mestadels av breda röda backar.

[www.dorfgastein.com](http://www.dorfgastein.com)

[www.grossarl.com](http://www.grossarl.com)

Boende med spa:

[www.altepost.cc](http://www.altepost.cc)

[www.edelweiss-grossarl.com](http://www.edelweiss-grossarl.com)

### Flachau

Flachau är ännu en genuin österrikisk skidort med ett stort utbud av restauranger, pubar och barer. Här finner du ett av Österrikes modernaste liftsystem och en stor variation av pister. Dessutom tar skidbussen dig snabbt mellan de olika systemen. Fin längdskidåkning, där du även kan boka särskild längdguide. Grannorten Flachauwinkl har liftförbindelse med Zauchensee, en by där vägen slutar och vildmarks-känslan är högst påtaglig.

Petra och Wolfgang Steiner på Alpincenter arrangerar guidade längdskidture i dalgången. De erbjuder även kurser i telemarksskidåkning, isklättring och offpist.

[www.flachau.com](http://www.flachau.com)

[www.zauchensee.com](http://www.zauchensee.com)

[www.alpincenter.at](http://www.alpincenter.at)

Boende med spa:

[www.forellenhof.info](http://www.forellenhof.info)

## På toppen i Österrike

# ”ÖSTERRIKISK JODDELSCHLAGER OCH TOMTEBLOSSDANS GÖR ATT SAMTAL ÄR ÖVERFLÖDIGA.”

### Schladming/Ramsau

Schladming är en klassisk World Cup-ort, dit svenska skidturister rest i många år. Den mysiga byn har väl integrerad piståkning och flera bra restauranger.

Drygt en mil öster om Schladming ligger den lilla byn Pichl, som domineras av det märkliga hotellet Pichlmayrgut, med läckert spa och hög klass på mat och dryck.

Det är nära till grannbyn Ramsau, som bjuder på fin längdskidåkning i väl preparerade spår. Likaså den väldiga Dachsteinglaciären med både utförs- och längdmöjligheter. Från järnvägsstationen i Schladming går bussar i linjetrafik till glaciärbanans dalstation. Därifrån tar det bara några minuter med linbanan upp till skidområdet. Skidområdet är sprickfritt och lämpligt för nybörjare.

Karl Pitzer i Pichl-Vorberg, Ramsau, erbjuder guideade snöskoturer i både skog och mer högalpin terräng.

Det sker med utgångspunkt från idylliska hotel Steirerhof.

[www.dorfgastein.com](http://www.dorfgastein.com)

[www.pichl.at](http://www.pichl.at)

[www.ramsau.com](http://www.ramsau.com)

[www.dachstein.au](http://www.dachstein.au)

**Boende med spa:**

[www.pichlmayrgut.at](http://www.pichlmayrgut.at)

[www.steirerhof.at](http://www.steirerhof.at)

### SÅ TAR DU DIG DIT:

STS Alpresor flyger direkt till Salzburg från Stockholm Arlanda, Göteborg Landvetter och Malmö Sturup. 1-1,5 timmars transfer från flygplatsen till Ski Aamadeområdet.

[www.alpresor.se](http://www.alpresor.se)

Du kan också flyga reguljärt med Sterling från Köpenhamn.

[www.sterling.dk](http://www.sterling.dk)

ta det lugnt. Och maten på restaurangerna i Grossarl är suverän.

Och vi kan bara hålla med under kvällens middag.

Toni Knapp, son till ägaren, rekommenderar förstärkt österrikiskt rödvin – Cuvée D’Or 2002. Och än en gång blir vi positivt överraskade. Vinet är gjort på blaufränkishdruvan samt aningen cabernet och merlot. Helt suveränt i smaken, anser Toni och fyller våra glas. Han är tillsammans med sin syster den fjärde generationen av Knapp, som driver Alte Post.

– Min farfars far kom från italienska tyrolen och förälskade sig i den här platsen. Och jag kommer att bli kvar, för Grossarl är en så vilsam plats att leva på.

Hit kommer också många turister för längdskidåkningens skull. Eller så vandrar man stavgång och gör snöskoturer i skogslandet.

Flachau nästa. Med förbokad taxi till Alpendorf, en knappt 20 minuter lång färd längs med den djupa dalgången, är vi snabbt inne i skidsystemet igen.

Det tar ett par timmar av intensiv lift- och utförsåkning i det soldränkta landskapet att nå Flachau, via Wagrein. En riktig skidodysse med rejält långa utförs- löpor. Men det är inte hiskeligt brant, utan en ganska så lagom lutning som passar de flesta.

Vid lunchtid är vi framme i Flachau, där skidguiden Nicole Zederbauer möter oss. Vi får chansen att testa den olympiske skidmästaren Hermann Maiers hemmabacke, där World Cup regelbundet arrangeras.

Nicole föreslår sedan att vi lunchar längre upp i dalen, i Flachauwinkl. Så vi tar skidbussen en bit för att timmen senare sitta mitt i backen på Burgstall Huttes stora terrass. En 400 år gammal fåbod som fungerade som enkelt värds- hus och rastställe redan under 1700-talet. Det har varit både stall och ostmejeri och har utsetts till Salzburger lands mysigaste fåbod.

Vi åker sedan över till Zauchensee, där vår guide tar oss till de bästa pisterna och de smartaste genvägarna, för att smidigt kunna nå topparna igen. I Zauchensee tar vägen slut och vildmarken vid. Här skulle jag gärna velat stanna en längre tid för att utforska området.

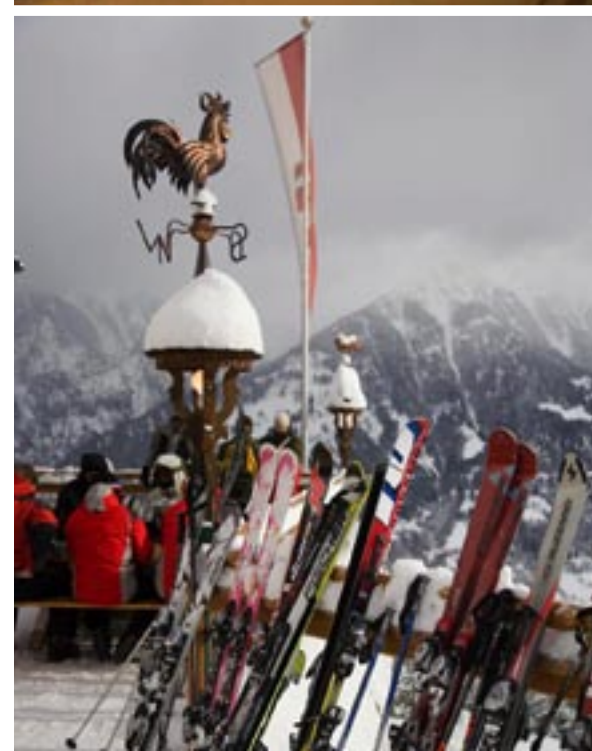
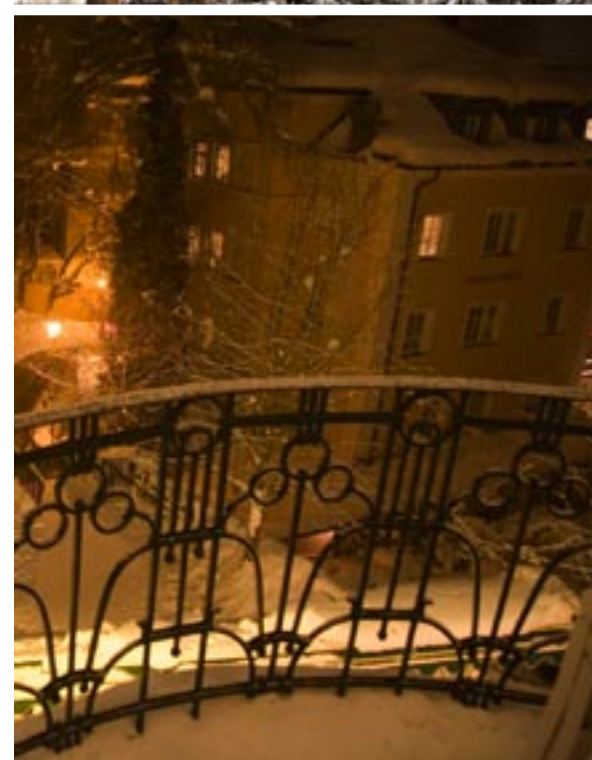
Men vi tar oss tillbaka till Flachau igen, med skidbussen till Hofstadl – det självklara afterskistället. Ännu en knuttimrad skapelse med mycket ”stimmung”.

Det är som att befinna sig på ett levande hembygdsmuseum, med jakttroféer och jordbruksredskap på väggarna. Längs ena långsidan finns en liten balkong, där ett sällskap får upp sin öl och glühwein med hjälp av en liten linbana, som handvevas av personalen. Österrikisk joddelschlager och tomteblossdans gör att samtal är överflödiga.

Efter middagen lockas vi att testa kälkåkningen från Brennhutt’n, ett värds- hus högt ovan Flachau. Vi får låna riktiga träkälkar och bjuds sedan på en fartfylld fyra kilometer lång färd längs en smal serpentinväg, med gott isigt underlag.

Nästa dag ägnar vi åt klassisk längdskidåkning i Flachau. Det är en gnistrande kall och klar morgon, med närmare 15 minusgrader. Ovanligt kallt enligt Petra Steiner, skidlärare och guide, med förkärlek för skejting. Här skejtar alla, utom turisterna, som för det mesta stakar sig fram i spåren på traditionellt sätt.

Vi glider fram i hyrda vallningsfria skidor i perfekt preparerade spår. Petra tar oss mot Wagrain, genom en landskapsidyll som präglas av bondgårdar och små medeltida kyrkor. Hon passar också på att ge oss en lektion i skridskotekniken på skidor. Hon arbetar året om som guide och lärare, med maken Wolfgang, som är



a Casino Bad Gastein i Grand Hotel de l’Europé. Här finns en klar James Bondatmosfär, även om det är gles med besökare denna afton. Ny dag och buss till Dorfgastein längre ner i dalen. Hotellpersonalen har grejat så att vi får våra väskor transporterade till nästa logi i Grossarl, så vi bär endast på varsin minirygga med det nödvändigaste. I dag flödar solen från en klarblå himmel och det är i stort sett vindstilla. I Dorfgastein tar vi oss raskt upp på högre höjder, upp på Kreuzkogel. Vi lyckas finna några löpor med snudd på pudersnö och dansar oss ner i mjuka svängar. Jag lyckas också med några riktigt goda vurpor som gör äv arl, så vi bär endast på varsin minirygga med det nödvändigaste. I dag flödar solen från en klarblå himmel och det är i stort sett vindstilla. I Dorfgastein tar vi oss raskt upp på högre höjder, upp på Kreuzkogel. Vi lyckas finna några löpor med snudd på pudersnö och dansar oss ner i mjuka svängar.





#### HUTTENJAUS'N

Typiskt för Österrike är att duka upp en massa gott småplock och charkuterier på en stor tallrik eller skärbräda. Det kallas för en Jauseplatte, som betyder fat med småplock. Nedan följer ett förslag, men du kan förstås välja vad du vill. Servera ett gott rågbröd och kall öl till.

1 platta

**några skinkskivor av olika slag**

**salami och/eller rökt korv**

**ost, gärna av smakrik alptyp (österrikisk??)**

**syltlök**

**paprika, färsk eller inlagd**

**saltgurka**

**oliver**

1. Arrangera allt vackert på ett sort fat eller helst en platta eller skärbräda i trä.

2. Servera med rågbröd och öl.

#### GULASCHSOPPA

En rätt som påminner om tiden då Österrike och Ungern ingick i samma rike. Härligt att värma sig med efter en dag i backen.

4 portioner

400 g nötkött, gärna högrev

1 röd paprika

2 gula lökar

2 stora vitlöksklyftor

1 msk paprikapulver (helst ungersk av bra kvalitet,

fråga i saluhallen)

1 msk tomatpuré

1 tsk kumminfrön

olivolja

1 l köttbuljong (tärning + vatten)

salt och peppar

**crème fraiche**

1. Putsa och tärna kött, paprika och lök. Hacka vitlöken fint.

2. Bryn kött, grönsaker, lök, vitlök, paprikapulver,

tomatpuré och kummin i olivolja i en tjockbottnad

kastrull. Håll på buljongen. Låt buljongen koka upp.

3. Låt gulaschen sjuda länge på svag värme, gärna i

2-3 timmar. Köttet ska nästan falla sönder. Smak-

sätt med salt och peppar. Servera gärna soppan

med en klick crème fraiche och bröd.

#### BLANDAD SALLAD MED CAESARDRESSING OCH ÄGG

En fräsch lunch som kan göras mer matig med exempelvis kyckling.

4 portioner

**krispallad**

**romansallad**

**späda färska spenatblad**

**rosésallad**

**färska minimorötter**

**1 liten burk med majs-korn**

**bladpersilja**

**Caesardressing:**

1 äggula

1-2 sardellfiléer

1 vitlöksklyfta

1 msk dijonsenap

1 msk vitvinsvinäger

cirka 1/2 dl riven parmesan eller västerbottensost

1 dl olivolja

2 dl raps- eller solrosolja

svartpeppar

TILL GARNERING:

**2-3 kokta ägg**

1. Låt salladsbladen ligga en stund i iskallt vatten och låt dem sedan rinna av ordentligt.

2. Koka morötterna lätt under ett par minuter i lättsaltat vatten. Blanda sallad, morötter, majs och grovhackad bladpersilja på ett stort fat.

3. Mixa (eller kör i matberedare) äggula, sardeller, vitlök, senap och vinäger. Blanda i osten och tillsätt sedan försiktigt oljan under mixningsproceduren så att du får en krämig dressing. Smaka av med peppar.

4. Håll dressingen över salladen och blanda var-samt. Garnera med de kokta äggen, skurna i halvmånar.

bergsguide. Sommartid är det klättring, rafting och kajakturer på programmet.

– Vi lär också ut telemarkssvängen, för att hålla lite på de skandinaviska traditionerna, säger Petra med ett leende.

Det är sen eftermiddag när vi återvänder till Flachau.

Imorgon bitti färdas vi vidare mot vårt slutmål – Schladming, för att under de två sista dagarna ägna oss åt snöskovandring i Ramsauområdet och en hel del alpina svängar i den väl omskrivna skidorten med Stenmarknostalgi.

Vårt spahotell Pichlmayrgut sägs vara något alldeles extra – med en vinkällare som lockar besökare från hela Europa... ●